

U toku razvijanja srpskog i hrvatskog građanskog nacionalizma grko-istočnjaci su se identifikirali sa srpstvom, a katolici s hrvatstvom i u tome je začetak hrvatsko-srpskog sukoba, koji je kasnije pojačan drugim okolnostima i koji - uz znatne izmjene svoga izvornog sadržaja - traje sve do danas. Ova pomiješanost Hrvata i Srba na istom području u Austro-Ugarskoj bila je, uz ranije navedene okolnosti, od naročitog značenja po sudbinu Monarhije.

Austro-ugarski vladajući slojevi dugo su pokušavali da iskoriste Srbe u Hrvatskoj u svojoj borbi protiv Hrvata, naročito dok je i kraljevina Srbija bila politički i ekonomski zavisna od Austro-Ugarske. Ali kad je Srbija ekonomski i vojnički ojačala i tražila povećanje svoga područja i izlaz na Jadransko more, politika Srba u Hrvatskoj krenula je obrnutim pravcem: oni su naime počeli prihvaćati jugoslavensku ideologiju, u cilju zajedničke borbe protiv austro-njemačkog i mađarskog političkog i ekonomskog iskorišćavanja, koja je borba bila u skladu sa ciljevima vanjske politike Srbije. To je bio početak političke saradnje između Hrvata i Srba u hrvatskim krajevima, čija je ideološka podloga bila stvaranje kulturne, političke i ekonomske zajednice svih južnih Slavena. Ovaj je pokret znatno doprinio rušenju Austro-Ugarske i stvaranju današnje Jugoslavije. Međutim pošto je jugoslavenska ideja samo djelomično ostvarena i pošto je ova ideologija iskorišćena u cilju provođenja političke dominacije, hrvatsko-srpski sukob se je upravo u Jugoslaviji zaoštrio do maksimuma, tako da se postojanje hrvatskog pitanja već i službeno priznaje.